

Stortingets miljø- og energikomite

Notat – høringsinnspill til Meld. St. 36 (2020-2021) og Meld. St. 11 (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) Energi til arbeid - langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser

Industri Energi er LOs fjerde største forbund. Vi har over 56.000 medlemmer innen olje-, gass- og landindustri som står for 80 prosent av den norske eksportverdien. Virksomhetene våre medlemmer jobber i er de største konsumentene og produsentene av energi i Norge. Forbundet støtter regjeringens valg om å tydeliggjøre og forsterke den forrige regjeringens stortingsmelding i en tilleggsmelding. Det legger et godt grunnlag for brede forlik som gir forutsigbarhet og trygghet i energipolitikken.

Industri Energi er bekymret for den vedvarende svært høye prisen på strøm i Sør-Norge. Høye kraftpriser treffer norske husholdninger og store deler av næringslivet hardt.

Vannkraften har gitt Norge et nærmest utslippsfritt og svært fleksibelt kraftsystem som gir oss et stort fortrinn på vei mot fremtidens null- utslippssamfunn. Vannkraften vil også i fremtiden være ryggraden i det norske kraftsystemet og gi oss en enestående mulighet til trygg og rimelig tilgang på energi for industri og husholdningene, dels fordi vannkraftens fleksibilitet muliggjør innfasing av store mengder ny kraft fra uregulerbare fornybarkilder som vind og sol.

Strømnettet er det sentrale og avgjørende bindeleddet mellom produksjon og forbruk av strøm. Klima- og energiomstilling, elektrifisering, innfasing av ny teknologi og nye industrielle satsinger øker presset på kapasitet og utvikling av strømnettet. Her er det store regionale forskjeller i kapasitet. I tillegg vil det kreve tilrettelegging for ny energiinfrastruktur for å realisere satsinger som havvind, hydrogen og elektrisk mobilitet.

Industri Energi mener staten må være en aktiv og viktig bidragsyter i en ny grønn industrioffensiv i Norge som vil skape jobber, trygge fremtidens velferd og bidra til å kutte verdens utslipp. Skal vi lykkes med å redusere utslipp og bygge ny industri i tiden som kommer må vi øke kraftproduksjonen i Norge. Dersom industrien skal satse og investere i Norge må prisen på kraft og nettleie forblir et konkurransefortrinn for norsk industri sammenliknet med andre europeiske land.

Havvind

Industri Energi støtter regjeringens satsing på Havvind, vi mener det er viktig med en storstilt satsing på havvind gjennom en ambisiøs, bærekraftig nasjonal strategi og en satsning på norsk leverandørindustri. Vi mener det er viktig at Norge raskt fastsetter bindende mål for havvind, vi bør ha et mål om å bygge ut minst 50 GW havvind innen 2050.

Det vil være viktig med snarlig konkretisering av hva som skal til for å korte ned tiden for planlegging og gjennomføring av havvindsprosjektene, slik at de første havvindprosjektene kan være i drift i god tid før 2030. I dette arbeidet er viktig at regjeringen nå fortsetter dialogen med viktige aktører og partene i arbeidslivet, for å se på gode tiltak som bidrar til forsering av prosjektene.

Flyttbar flytende havvind er i liten grad vurdert i stortingsmeldingen. Vi mener at flyttbar flytende havvind kan være et godt supplement, spesielt til elektrifisering av senfase installasjoner på sokkelen. Det er flere fordeler med flyttbar flytende havvind. De er mobile og kan mobiliseres raskt, det er ikke konsesjonsplikt og de kan benyttes på installasjoner som ikke er knyttet til land med kabler.

Oppgradering av vannkraft

Industri Energi mener det er viktig å raskt se på hvordan vi bedre kan utnytte vannressursene og utnyttet potensial for ny kraft gjennom opprustning og utvidelse av vannkraftverkene, herunder tilpasning til større nedbørsmengder og klimatilpasning.

Industri Energi er utålmodig etter å se resultater av omleggingen av skattesystemet for vannkraftproduksjon, som skal legge til rette for lønnsomme investeringer i opprustning og utvidelse av vannkraft.

Stortingsbehandlingen bør derfor bidra til at det stilles tydeligere krav knyttet til utnyttelse av vannressursene, samt konsesjonskrav med krav om bruk av best tilgjengelig teknologi, samt at konsesjonsbehandlingen blir mer effektiv.

Vindkraft på land

Industri Energi merker seg at regjeringen nå har bedt NVE ta opp igjen arbeidet med konsesjonsbehandlingen, men kun der kommunen gir samtykke. Vi merker oss at det fremdeles er uklart hvordan kommunenes medbestemmelse skal sikres og etterlyser snarlig regjeringens behandling av hvordan dette skal sikres, blant annet via Plan- og bygningsloven.

Vi ser at regjeringen har sendt et forslag om produksjonsavgift på vindkraft som tilfaller kommunene på høring. Det er positivt, og vi mener det er avgjørende å få på plass ordninger som sikrer kommunesektoren kompensasjon for ulemper og større del av verdiskapingen.

Spørsmålet om lokalt verdiskapingspotensial knyttet til lokalprodusert vindkraft er i liten grad omtalt i tilleggsmeldingen. Det bør stilles som et vilkår for etablering av vindkraft at det kan vises til et lokalt verdiskapingspotensial knyttet til utnyttelse av krafta vindturbinene produserer.

Hydrogen

Norge har et stort potensial innen storskala produksjon av hydrogen og ammoniakk for klimaomstilling av egen industri- og transportsektor, og som eksport. Mulighetene for grønt og blått hydrogen må utnyttes, her er utvikling av infrastruktur avgjørende.

Industri Energi er fornøyd med at det i denne stortingsmeldingen og tilleggsmeldingen, samt økt satsing på utviklingen av hydrogen i tilleggsnummeret til Statsbudsjettet for 2022, viser at det er

bred politisk enighet om at hydrogen kan bidra med vesentlige utslippsreduksjoner og gi økt verdiskaping og sysselsetting i Norge.

Det gir tydelige signaler om regjeringens bidrag til at vi oppnår dette, og ønske om å bidra til å bygge opp en sammenhengende verdikjede innen hydrogen der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt.

Hydrogen kan bli en viktig industri for Norge de neste tiårene, og det er viktig å få til en gradvis og samtidig utbygging av marked og produksjonskapasitet. Kostnadseffektive løsninger må sikres, både for produksjonsanlegg og for infrastruktur som sikrer markedsadgang. For å kunne vurdere konkurransedyktigheten til hydrogen som lavutslipps energibærer, er det nødvendig å foreta en verdikjedetilnærming. I en slik tilnærming må se på de samlede kostnadene fra produksjon til forbruk.

Industri Energi mener myndighetene må ha tydelige ambisjoner og at innen 2030 må det første anlegget for storskala hydrogenproduksjon fra naturgass med CCS være satt i drift i Norge, inkludert transportløsning til Europa. Samtidig må det være fattet investeringsbeslutning for et pilotanlegg for hydrogenproduksjon knyttet til havvind.

Norge må følge EU-strategier og sikre full utnyttelse av statsstøttereguleringen og delta i EUs program «Important Projects of Common European Interest (IPCEIs)» for støtte til investeringer i strategiske næringer.»

Karbonfangst og -lagring (CCS)

Vi er positive til at regjeringen vil legge til rette for å tildele areal raskt og effektivt for CO₂-lagring, men for å sikre at CCS blir mer kommersielt i fremtiden er det behov å jobbe med å utvikle mange lagre parallelt og dermed tildele enda flere lagringslisenser enn hva som er tildelt i dag.

Det bør settes konkrete ambisjoner for hvor mye CO₂ som skal lagres på norsk sokkel årlig både på mellomlang og lang sikt. Norske myndigheter bør også bidra til å forenkle regelverket knyttet til transport og lagring av CO₂ da dette er svært omfattende og komplekst i dag.

Det vil være behov for et virkemiddelapparat som kan risikoavlaste og legge til rette for å modne fram løsninger for å sikre nødvendig skala, læring og kostnadsreduksjoner både for hydrogen og CCS.

Olje og gass

Industri Energi er fornøyd med at regjeringen ønsker et stabilt aktivitetsnivå på norsk sokkel, med økt innslag av nye næringer som karbonfangst og -lagring, hydrogen, havvind, havbruk og mineraler. Det skal fortsatt gis tillatelser til å lete etter olje og gass i nye områder, og arealtilgangen skal styres slik at hensynet til fornybare næringer, klima og miljø veier tungt. Energikrisen i Europa og Russland krig i Ukraina understreker viktigheten av Norge som en pålitelig og mangfoldig energileverandør. Europa vil trenge norsk gass i mange tiår fremover. Hvis Norge skal fortsette å levere på dagens nivå, er næringen avhengig av at myndighetene godkjenner planlagte prosjekter og utlyser nye attraktive letearealer.

Norsk naturgass passer godt med Europas klimastrategi. På kort sikt som alternativ til kull, videre har den lavere utslipp enn konkurrentene og på lang sikt kan den i form av hydrogen være nær utslippsfri energi.

Vi ser tydelige resultater av den midlertidige skatteendringen som Stortinget vedtok i 2020. Det blir et rekordhøyt antall PUD-innleveringer i 2022 og dette har bidratt til viktig verdiskapning og sysselsetting og lagt til rette at god inntjening i olje og gass vil bidra til kraftigere satsinger innenfor både havvind, hydrogen og andre grønne verdikjeder.

Vi støtter fullt ut formuleringer i stortingsmeldingen om at letevirksomhet og utvinning på norsk sokkel skal være verdensledende og ivareta tungtveiende hensyn til HMS og sameksistens med andre næringer.

Regjeringen slår fast at elektrifisering er det viktigste tiltaket for å kutte klimagassutslippene på norsk sokkel. Men det skal ikke bidra til å skyve landindustrien ut av landet på grunn og skal gjøres på en måte som netter tåler.